

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] deuotio sit actus reliigionis? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

manifestum est autem, quod voluntas promptè faciendi quod ad Dei seruitium pertinet, est quidam specialis actus. Unde deuotio est specialis actus voluntatis.

Ad primum ergo dicendum, quod mouens imponit modum motui mobilis. Voluntas autem mouet alias vires animæ ad suos actus: & voluntas secundum quod est finis mouet seipsam ad ea quæ sunt ad finem, vt supra * habitum est. Et ideo cum deuotio sit actus voluntatis hominis offerentis seipsam Deo ad ei seruendum, qui est vltimus finis: consequens est, quod deuotio imponat modum humanis actibus: siue sint ipsius voluntatis circa ea quæ sunt ad finem: siue etiam sint aliarum potentiarum, quæ à voluntate mouentur.

1.2. q. 8.
ar. 2.

Ad secundum dicendum, quod deuotio inuenitur in diuersis generibus actuum, non sicut species illorum generum, sed sicut motio mouentis inuenitur virtute in motibus mobilium.

Ad tertium dicendum, quod deuotio est actus appetitiuæ partis animæ, & est quidam motus voluntatis, vt dictum * est.

in cor. a.

ARTIC. III.

Utrum deuotio sit actus religionis?

435

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod deuotio non sit actus religionis. Deuotio enim, vt dictum est *, ad hoc pertinet, quod aliquis se Deo tradat. Sed hoc maximè fit per charitatem: quia vt Dionys. dicit 4. cap. de diuin. nomin. Diuinus amor ecstasim facit, non finens amantes, sui ipsorum esse, sed eorum quæ amant. Ergo deuotio magis est actus charitatis quàm religionis.

inf. q. 83.
a. 3. ad 1.
co. a. 15.
cor. Et q.
104. a. 3.
ad 1.
* a. prac.
† c. 4 p. 1.
non multum re-
motè à fi.

¶ 2 Præterea, Charitas præcedit religionem. Deuotio autem videtur præcedere charitatem: quia charitas in scripturis significatur per ignem, deuotio verò per pinguedinem, quæ est ignis materia. Ergo deuotio non est actus religionis.

¶ 3 Præterea, Per religionem homo ordinatur solum ad Deum vt * dictum est. Sed deuotio etiã habetur

art. 1. q.
prac.

ad homines. Dicuntur enim aliqui esse deuoti aliis quibus sanctis uiris. Et etiam subditi dicuntur esse deuoti dominis suis: sicut * Leo Papa dicit, quod iudei quasi deuoti Romanis legibus, dixerunt, Non habemus Regem, nisi Cæsarem. Ergo deuotio non est actus religionis.

*in ser. 3.
de Pass.
Dom. cit.
prin.*
art. prac. SED contra est, quod deuotio à deuouendo dicitur, ut * dictum est. Sed uotum est actus religionis. Ergo & deuotio.

*e. i. in pri.
to. 5.*
*9. prac. a.
4. & 7.* RESPONDEO dicendum, quod ad eandem uirtutem pertinet uelle facere aliquid, & promptam uoluntatem habere ad illud faciendum: quia utriusque actus est idem obiectum. Propter quod, ut * Philosophus dicit in 5. Ethic. Iustitia est, qua uolunt homines, & operantur iusta. Manifestum est autem quod operari ea quæ pertinent ad diuinum cultum, seu famulatum, pertinet propriè ad religionem: ut ex * prædictis patet. Unde etiam ad eam pertinet habere promptam uoluntatem ad huiusmodi exequenda: quod est esse deuotum. Et sic patet, quod deuotio est actus religionis.

Ad primum ergo dicendum, quod ad charitatem pertinet immediatè, quod homo tradat seipsum Deo, adhærendo ei per quamdam spiritus unionem. Sed quod homo tradat seipsum Deo ad aliqua opera diuini cultus, hoc immediatè pertinet ad religionem: mediatè autem ad charitatem, quæ est religionis principium.

Ad secundum dicendum, quod pinguedo corporalis, & generatur per calorem naturalem digerentem, & ipsum calorem naturalem cõseruat quasi eius nutrimentum. Et similiter charitas & deuotionem causat, in quantum ex amore aliquis redditur promptus ad seruiendum amico: & etiam per deuotionem charitas nutritur: sicut & quælibet amicitia, cõseruatur, & augetur per amicabilem operum exercitium & meditationem.

Ad tertium dicendum, quod deuotio quæ habetur ad sanctos Dei, mortuos uel uiuos, non terminatur ad

ad ipsos, sed transit in Deum, in quantum scilicet in ministris Dei Deum veneramur. Deuotio autem quam subditi dicuntur habere ad dominos temporales, alterius est rationis: sicut & temporalibus dominis famulari, differt à famulatu diuino.

ARTIC. III.

Utrum contemplatio, seu meditatio, sit deuotionis causa?

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod contemplatio, seu meditatio non sit deuotionis causa. Nulla enim causa impedit suum effectum. Sed subtiles meditationes intelligibilium multoties deuotionem impediunt. Ergo contemplatio, seu meditatio non est deuotionis causa.

436
inf. ar. 4.
cor. 4.
d. 15. q. 4
a. 3. q. 2.
cor. 4.
m. 9. 11.
art. 1. ad
7.

¶ 2 Præterea, Si contemplatio esset propria, & per se deuotionis causa; oporteret quod ea quæ sunt altioris contemplationis, magis deuotionem excitarēt. Huius autē contrarium apparet: frequenter enim maior deuotio excitatur ex consideratione passionis Christi, & alijs mysterijs humanitatis ipsius, quam ex consideratione diuinæ magnitudinis. Ergo contemplatio non est propria deuotionis causa.

¶ 3 Præterea, Si contemplatio esset propria causa deuotionis, oporteret quod illi qui sunt magis apti ad contemplationem, essent etiam magis apti ad deuotionem. Cuius contrarium videmus: quia deuotio frequenter magis inuenitur in quibusdam simplicibus uiris, & in tæmineo sexu, in quibus inuenitur contemplationis defectus. Ergo contemplatio non est propria causa deuotionis.

SED contra est, quod in Psalmo 18. dicitur, In meditatione mea exardescet ignis. Sed ignis spiritualis causat deuotionem. Ergo meditatio est deuotionis causa.

RESPONDEO dicendum, quod causa deuotionis extrinseca & principalis, Deus est: de quo dicit Ambrosius super Luc. quod Deus quos dignatur, vocat; & quæ vult, religiosum facit: & si voluisset, Samaritanos